

Це завдання реалізується універсальними веб-журналістами по-різному на різних платформах нових медіа, що призводить до нових принципів функціонування мультимедійних редакцій, блогів у відповідь на пріоритети, що змінюються у відповідній сфері.

З'ясування та опис проблеми формування нових соціальних типів авторів у практиці інтернет-журналістики вимагає серйозного вивчення природи та філософії мережевої комунікації.

Список використаних джерел

1. Електронний ресурс. URL: <https://miyklas.com.ua/p/gromadyanska-osvita/10-klas/svit-informatciyi-ta-mas-media-365485/balans-mizh-svobodoiu-virazhennia-pogliadiv-ta-vidpovidalnistiu-365459/re-79a49f8f-d989-4fad-9aad-6765e6ed783a>
2. Електронний ресурс. URL: <http://media.onua.edu.ua/downloads/Conference.pdf>
3. Немеш О. М. Віртуальна діяльність особистості: структура та динаміка психологічного змісту: монографія. Київ: Слово, 2017. 391 с.

ГЕНДЕРНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У МЕДІА

Василенко Кароліна

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Житомир

Постановка наукової проблеми та її значення. За останні десятиліття в Україні активно досліджуються теми гендерної рівності, зокрема, значну увагу приділяють вивченню ролі жінки в демократичному вільному суспільстві. Інтерес до цієї теми відповідає глобальним ініціативам, таким як Програма розвитку ООН, однією із цілей якої є досягнення гендерної рівності.

Роль жінки в армії сьогодні стає все більш важливою, через те що багато країн світу почали усвідомлювати необхідність включення жінок до своїх військових сил. Жінки можуть бути цінними активами для армії, оскільки мають навички виконання різних завдань: інженерне обслуговування, розвідка, комунікації, інші посадові обов'язки. Це стимулює збільшення чисельності жінок у військових та силових структурах України, хоча й досі, на нашу думку, їхні можливості та перспективи обмежені стереотипами і традиційними уявленнями громадськості.

Історично склалося, що в суспільній думці військова сфера сприймається як чоловіча справа, у зв'язку з чим вважаємо що жінки можуть бути дискриміновані та неохоче сприйматися суспільством як професіонали. Медіа нерідко спростовують або ж, навпаки, посилюють ці стереотипи та утиски, що можуть мати негативні наслідки для жінок-військовослужбовців та їхньої ролі в армії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема репрезентації жінок-військовослужбовців у медіа маємо змогу простежити у працях таких вітчизняних дослідників, як І. Грабовська, С. Семенко, Ю. Стребкова, К. Кислюк. Загалом питання гендерної рівності та особливості висвітлення гендерну в ЗМІ вивчають О. Пода, Я. Пузиренко, Л. Ставицька, О. Сушкова та інші. Здійснивши певні спроби дослідження літератури, що стосується проблеми гендерного висвітлення жінок-військовослужбовців у медіа, можемо стверджувати про актуальність зазначеної студії.

Мета та завдання полягає в дослідженні рівня репрезентації жінок-військовослужбовців у медіа, зокрема співвідношення гендерного складу українського контенту. Визначення актуальності наративу «Війна - це не жіноча справа» та вплив суспільно-складених стереотипів та упереджень на стан жінки в армії та суспільстві. Аналіз та вивчення студій, що стосуються тематики дослідження. Розкрити поняття «гендер» у сучасній науковій парадигмі та особливості висвітлення діяльності жінок-військовослужбовців у медіа.

Виклад основного матеріалу. Поняття гендеру стало активно впроваджуватися в українську науку та законодавство з моменту приєднанням України до різних міжнародних договорів та конвенцій, які передбачають захист прав жінок та чоловіків на рівних підставах. Наприклад, у 1981 році була ратифікована Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок, яка стала першим кроком на шляху до рівноправності держав.

«Гендер» (як стверджує З. Шевченко) – соціокультурна, символічна конструкція статі, що покликана визначати конкретний асоціативний зв'язок, забезпечувати повноцінну комунікацію та підтримувати соціальний порядок [1]. Сучасна наукова парадигма в гендерних дослідженнях визнає, що гендерне визначення є більш складним, ніж просто дихотомічний розподіл на «чоловіка» та «жінку». Вона демонструє широкий спектр ідентичності та вираженості статевої приналежності. Як зазначає Д. Лорбер термін «gender» став науковим твердженням завдяки розвитку теоретичних засад фемінізму, а дещо пізніше – гендерних досліджень [2]. Вивчення проблематики гендерної нерівності в контексті військової сфери є частиною з'ясування питання дисбалансу висвітлення чоловіків та жінок цієї галузі у засобах масової інформації.

На нашу думку, з початком повномасштабного воєнного вторгнення тематика українського інформаційного простору зазнала певних змін, адже щонайменше половину контенту наразі становить тематика війни. Медіа, на нашу думку, стало своєрідним умовним полем бою, а журналістика – зброєю.

У період війни висвітлення військовослужбовців у ЗМІ посідає особливе місце та має вагоме значення для суспільства. Активні воєнні дії в країні стали причиною інтенсивного залучення на фронт як чоловіків так і жінок. Однак медіа все ж таки частіше транслюють чоловіче обличчя війни, ніж жіноче. Так, Інститут масової інформації провів моніторингове дослідження гендерного балансу в українських онлайн-медіа, яке продемонструвало, що кількість жінок - героїнь журналістських матеріалів становила 23 %, водночас у 77 % героями були чоловіки [3]. Військові жінки стали менш видимими, здебільшого в цих публікаціях – потерпілі, жертви збройної агресії, або родичі загиблих військових.

«З огляду на кількість матеріалів зі збігами за пошуком відповідних темі фемінітивів, у війни все ж таки більше чоловіче обличчя, ніж жіноче» [4], – такого висновку дійшли дослідники з Інституту конструктивної журналістики. Найяскравіший приклад, що показує гендерний дисбаланс – за пошуком «військовослужбовець» у 38 разів більше повідомлень, ніж за пошуком «військовослужбовця» [4].

За даними досліджень Інституту конструктивної журналістики: «45% матеріалів це особисті історії жінок на війні -мотивація, досвід. Характерно, що більшість особистих історій – це історії солдаток, снайперок, медиків тощо, рідше – старших лейтенанток, одинично згадується про жінку-генерала. Зустрічаються некоректні заголовки, наприклад «ЗСУ прямують до рівності», матеріал переважно про однострій, що може сприйматися як ключова умова рівності в армії. У матеріалі є коментарі щодо різних аспектів нерівності в армії – стереотипи, сексизм, побутові умови і таке інше, але не описано, як у цих питаннях ЗСУ прямує до рівності» [4].

У медіаматеріалах, а саме особистих історіях жінок-військовослужбовців нерідко підіймається тема дискримінації на фронті та армії. Наприклад, у публікації Галини Корби «Не екзотика, але й не норма. Як жінки завойовують своє місце в українській армії» на BBSNEWS Україна, головна героїня Марина Молошна зазначає, що жінки весь час змушені доводити, що вони чогось варті, що на них можна покластися та довіритись. Натомість чоловік на бойовій посаді дістає повагу автоматично [5].

Вважаємо, що нині назріла нагальна потреба вирішення проблеми гендерної дискримінації, оскільки вона не тільки порушує принципи рівності та справедливості, але й може мати серйозні наслідки для військової галузі та державної безпеки в цілому.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Із розвитком тем фемінізму та гендерної рівності жінки почали активніше брати участь у різних сферах життя, включаючи і військову діяльність. Українське суспільство поступово стає все більш відкритим до участі жінок у військовій галузі. У зв'язку з воєнним вторгненням на сході України на початку 2014 році були внесені зміни до законодавства, що дозволили жінкам займати військові посади, які раніше були доступні лише для чоловіків.

Медіа виступають складовою частиною інструментарію з формування уявлень про жінок-військовослужбовців у суспільстві. Гендерна дискримінація відображається не тільки у військовій сфері, але й у засобах масової інформації, що у своєму контенті надають значну перевагу чоловічим образам. Висвітлення в ЗМІ захисниць на гендерному рівні дозволяє збільшити їхню роль у суспільній свідомості та нагадує про те, що жінки також займають вагомe місце у військовій діяльності та заслуговують на визнання.

Список використаних джерел:

1. Словник гендерних термінів / Укладач З. В. Шевченко. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.

2. Judith Lorber, Gender. In: E. F. Borgatta and M. L. Borgatta (eds.). Encyclopedia of Sociology. New York: Macmillan Publishing Company, 1992, p.748–754.
3. Гендерний баланс та війна. Моніторингове дослідження в першому кварталі 2023 року. URL:<https://imi.org.ua/monitorings/gendernyj-balans-ta-vijna-monitoringove-doslidzhennya-u-pershomu-kvartali-2023-roku-i51269>
4. Інститут конструктивної журналістики і нових медіа. Контент-аналіз інтернет-видань та соціальних медіа на тему «жінка, мир, безпека». Вересень 2022. URL:https://eu-ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/inline/files/zvit2022_09_29.pdf
5. Не екзотика, але й не норма. Як жінки завойовують своє місце в українській армії. URL:<https://www.bbc.com/ukrainian/features-63559446>
6. United Nations Development Programme: URL:<https://www.undp.org/sustainable-development-goals/gender-equality>

ПОДКАСТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ТА ПІДТРИМКИ РАДІОЖУРНАЛІСТКИ: РОЛЬ У СТИМУЛЮВАННІ ТВОРЧОСТІ ТА РОЗВИТКУ НОВИХ НАПРЯМКІВ У МЕДІА

Вильотник Емма

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Луцьк

Постановка наукової проблеми та її значення. В останні роки медіаіндустрія відчуває великий тиск з боку цифрових технологій, що суттєво впливає на творчу свободу та розвиток нових форматів інформаційних матеріалів. У цьому контексті подкасти набули популярності та визнання, як ефективний інструмент розвитку та підтримки радіожурналістики. Однак, незважаючи на ряд переваг цього формату, подкасти ще не повністю відповідають викликам сучасного медіапростору.

Мета та завдання. Дослідити, проаналізувати та обґрунтувати вплив подкастів на розвиток та підтримку радіожурналістики. Встановити роль подкастів у стимулюванні творчості та розвитку нових напрямків у медіа.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Найпопулярнішим сегментом онлайн-журналістики сьогодні за правом можна назвати подкастинг. Особливе місце він посів із початком бурхливого розвитку технологій, відколи кожна людина має телефон та вільний доступ в інтернет мережу. Не дивно, що деякі дослідники вважають, що подкасти або подкасти є новітньою заміною радіо. Подкастинг зараз пропонує низку різноманітних тем для вибору та головне – можливість вибирати зручний час для прослуховування конкретного матеріалу, що не дозволяє радіо. Людина 21 століття повинна вміти правильно споживати та відфільтровувати інформацію, тому компактний формат подкастів стає розповсюдженим та потрібним.